

Posudek diplomové práce

Dominika Bervidová: Učivo o tvoření slov a stavbě slov na 1. stupni ZŠ

V předložené diplomové práci je předmětem zkoumání učivo o tvoření slov a stavbě slov na 1. stupni ZŠ. Autorka stanovila tři dílčí cíle své analýzy – chtěla nejen ověřit kvalitu znalostí žáků, ale také zjistit postoj učitelů k tomuto učivu a jejich názory na ně a v neposlední řadě i rozsah a kvalitu jeho zpracování v učebnicích. Ty totiž lze považovat za učitelovu hlavní didaktickou pomůcku.

Stanoveným cílům odpovídá promyšlená kompozice práce. V první rozsáhlé kapitole, nazvané Teoretická část, autorka přehledně představuje základní poučení o zkoumané problematice, a to včetně poučení o jeho didaktické aplikaci, které je uváděno v odborné literatuře. Zařazuje také související informace z RVP pro základní vzdělávání. Především však důkladně analyzuje zpracování učiva ve vybraných řadách učebnic (nakladatelství SPN, Fraus, Nová škola, Taktik). Za významný klad považuji, že se diplomantka nespokojila s podrobným popisem zjištěného stavu, ale kriticky tento stav hodnotí, konkrétně a správně uvádí zjištěné nedostatky, či dokonce chyby, a to jak v rovině odborné, tak didaktické. Každé řadě učebnic je věnována dílčí kapitola, která je uzavřena stručným shrnutím zjištěných kladů i nedostatků. Domnívám se, že by bylo prospěšné podrobnější srovnání a zhodnocení všech zkoumaných řad v samostatné kapitole – jeho stručné uvedení v závěrečném shrnutí analýzy učebnic nakladatelství Taktik působí kompozičně nevyváženě.

Stěžejní kapitola práce, nazvaná Praktická část, představuje provedený výzkum, v němž diplomantka sledovala postoje učitelů k danému učivu a úroveň znalostí žáků. Dotazník pro učitele i pracovní list zadaný žákům jsou podle mého názoru velmi dobře sestaveny. Počet respondentů (69 učitelů, 83 žáků) odpovídá cílům zkoumání i rozsahu diplomové práce. Diplomantka vyhodnocuje získaná data kvantitativně i kvalitativně. Přináší zajímavá (i když ne vždy překvapivá) zjištění: především učitelé mnohdy nerozlišují stavbu slova a slovotvornou utvářenost slova. Žáci neprokázali dostatečnou dovednost provést morfematický rozbor, úkoly zaměřené na slovotvorný rozbor řešili správně jen na základě analogie podle představeného vzoru. Srovnání výsledků s výsledky obdobného výzkumu, který byl proveden před 20 lety, nevyznívá příznivě – celková úspěšnost v současném šetření je o více než 20 procentních bodů nižší.

V závěrečné kapitole diplomantka přehledně shrnuje výsledky své práce. Domnívám se, že její závěry vycházející jak z analýzy učebnic, tak z vlastního dotazníkového šetření jsou nejen velmi zajímavé, ale také alarmující a inspirující – dané problematice je třeba věnovat významnou pozornost při tvorbě učebnic, metodických pomůcek i při vzdělávání učitelů.

Práce má odpovídající rozsah, je doplněna odpovídajícím seznamem literatury, seznamem tabulek, obrázků a grafů, obsahuje odpovídající poznámkový aparát. Její jazyková a stylizační úroveň je dobrá – mám jen několik připomínek: upozorňuji na interpunkční chyby na stranách 6, 48, 84, na nejasnou formulaci na stranách 37, 89.

Předpokládám, že při obhajobě diplomantka uvede náměty, jak situaci v dané oblasti zlepšit. Je vhodné zařadit učivo o tvoření slov na první stupeň ZŠ? Pokud ano, v jakém rozsahu a v kterém ročníku? Jaký cíl by mělo učivo o tvoření slov plnit především?

Předložená diplomová práce zcela splnila zadaný úkol. Je zpracována samostatně, její úroveň odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ kvalifikační práce kladeny. Přináší původní a výzkumem podložená zjištění, která se mohou stát východiskem pro další zkoumání i pro praxi. Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Plzni 30. 5. 2022

PhDr. Eva Pasáčková, CSc.

oponentka

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

Eva Pasáčková